

## De parazitantele – o alegere dificilă

Richard Coomer

*Membru al Colegiului Regal de Chirurgie Veterinară, Universitatea Liverpool*

O întrebare frecventă apare în viața de zi cu zi: „Cum trebuie să-mi deparazitez calul?” În vreme ce atât veterinarii cât și posesorii de cai se obișnuiesc cu ideea dezvoltării de rezistență la medicamente, chestiunea deparazitării cailor apare și mai pertinentă iar răspunsul corect mai dificil de găsit. Efectuarea unei deparazitări eficiente necesită mai mult decât administrarea de medicamente și împiedicarea dezvoltării rezistenței la acestea. Managementul, care presupune printre altele rotirea culturilor pe câmp și îndepărtarea regulată a fecalelor reprezintă temelia unui control eficient împotriva viermilor. Mulțumită acestor acțiuni extrem de importante în controlul populației de viermi rezistența la medicamente nu se instalează. În acest articol voi discuta un număr de reguli care trebuie luate în considerare atunci când vă deparaziți calul, valabile acum și pentru viitor.



Înainte de a discuta chestiuni de rezistență dezvoltată la deparazitante, merită luate în considerare rezultatele cercetărilor în acest domeniu la om. Nematodele sunt un tip de parazit intestinal care se hrănesc cu sângele omului. Precum o mulțime de alte boli care obișnuiau să fie foarte răspândite, incidența bolii provocate de acest parazit este extrem de scăzută în lumea dezvoltată datorită standardelor ridicate de viață și a igienei îmbunătățite, în combinație cu medicamente deparazitante extrem de eficiente. Oamenii de știință din Manchester au descoperit că prezența unui număr foarte mic de viermi inhibă simptomele astmei și ale Sindromului de Intestin Iritabil (SII) și ale altor boli; acești paraziți par să împrumute sistemului imunitar uman un strat de protecție. Se presupune că acest lucru se datorează eliberării unor substanțe produse

de viermi care schimbă reacția sistemului imunitar. Creșterea actuală a incidenței astmei și a Sindromului de Intestin Iritabil (SII) la oameni ar putea avea legătură cu absența viermilor intestinali. Deși acest fenomen nu a fost încă investigat la cai, se pare că o cantitate mică de viermi intestinali ar putea fi mai de folos calului dumneavoastră decît deloc. Așadar îndepărtarea tuturor viermilor nu trebuie să devină o obsesie.

În ciuda recomandărilor de tot felul, alegerea unui deparazitant adecvat nu e tocmai ușoară. O alegere pe care ați făcut-o dintotdeauna nu mai e neapărat valabilă în ziua de azi. Anumite medicamente noi sunt extrem de eficiente azi, dar vor înceta să mai fie în cîțiva ani. Un exemplu de cum se dezvoltă rezistența la medicamente este conferit de cazul penicilinei antibiotice, descoperită în 1940. Rezistența bacterială s-a dezvoltat rapid datorită utilizării mai mult decît răspîndite: acum medicamentul are efect asupra unei proporții infime din bacteriile pe care le distrugea la început. La fel, rezistența la deparazitantele pe bază de benzimidazoli este atît de răspîndită încît cîțiva veterinari recomandă o singură doză ca suficientă pentru deparazitarea cailor.

Există cîteva metode care pot fi folosite pentru îmbunătățirea medicamentelor împotriva dezvoltării rezistenței. În primul rînd, mărirea dozei de medicament. În al doilea rînd, adăugarea unui alt medicament avînd un mecanism diferit de acțiune, astfel încît cele două medicamente să acționeze în combinație. În al treilea rînd, dezvoltarea unor medicamente noi. Dezvoltarea unor medicamente noi este dificilă în parte și din cauză că mecanismele de acțiune ale medicamentelor actuale nu sunt înțelese pe deplin. Piața internațională pentru deparazitante nu este mare, mai ales pentru cele destinate cailor. Trecerea unui deparazitant deja cunoscut din laborator prin testele clinice și apoi scoaterea pe piață este o întreprindere financiară uriașă pentru o companie farmaceutică. Dezvoltarea de noi deparazitante e aproape statică la nivel internațional. În schimb, companiile farmaceutice se bazează pe folosirea medicamentelor existente acum. Așadar doctorii veterinari au responsabilitatea de a folosi rezonabil aceste medicamente pentru a maximiza intervalul de timp pînă cînd se instalează rezistența. Care anume sunt medicamentele disponibile acum?

Deparazitantele pentru cai se împart în trei categorii: imidazothiazoli (e.g. pyrantel), benzimidazoli (e.g. fenbendazoli) și avermectine (e.g. ivermectin, moxidectin). Ultima categorie este acum cea mai eficientă la cai în privința nematodelor; cu toate acestea, rezistența a apărut deja și va deveni din ce în ce mai răspîndită. Benzimidazolii nu au nici un efect asupra teniilor; populațiile mari de tenii reprezintă o cauză importantă a colicii chirurgicale și recursul la utilizarea benzimidazolilor se va încheia probabil tot cu o colică. Pyrantel într-o doză dublă este o soluție excelentă pentru combaterea teniilor; în loc de administrarea de pyrantel în fiecare an, mai bine faceți o analiză de sînge pentru a testa prezența teniilor. Aceasta poate avea loc atunci cînd duceți calul la vaccinările anuale. Surprinzător, s-ar putea să constatați că în multe cazuri calul nu necesită tratament împotriva viermilor și astfel eficiența medicamentelor poate fi menținută pentru viitor.

Același principiu se aplică și celorlalte tipuri de nematode intestinale. Cantitatea de ouă de viermi care se găsește în fecale reprezintă un indicator ieftin și de încredere în stabilirea strategiilor de control. Puteți să stabiliți tratamentul cu ajutorul veterinarului sau chiar direct. Nu trebuie omis faptul că, mai ales pe timpul iernii, mulți viermi se ascund de medicamente în interiorul pereților intestinului și aprecierea cantității de ouă în acea perioadă poate fi înșelătoare. Doar anumite tipuri de medicamente distrug acești viermi „închistați” așadar alegerea tipului de deparazitant este extrem de importantă. S-ar putea să vi se pară mai ieftin și mai ușor să vă deparazitați calul, dar pe termen lung este mai scump și va reduce eficiența medicamentelor pe care le avem la dispoziție. Există un mit potrivit căruia caii trebuie deparazitați la fiecare 6 săptămâni, mai ales pe timpul verii. Acest lucru e într-adevăr valabil atunci când caii pasc pe pășuni în care apar mereu alți cai. Dar de multe ori, este o exagerare. Caii nu se infestază cu viermi în grajduri. Intervalul dintre deparazitări ar putea fi considerabil mai mare în cazul în care estimarea cantității de ouă se face destul de des pentru depistarea oricărei creșteri. Un compromis rezonabil ar fi deparazitarea calului la fiecare 6 săptămâni la începutul primăverii și rărirea deparazitărilor pe timpul verii și verificarea cantității de ouă de viermi.

În clinicile de chirurgie veterinară și centrele ecvine se găsesc broșuri în care sunt explicate diverse strategii de deparazitare. Multe din acestea au un lucru în comun: sunt eficiente, cel puțin pe termen scurt. Iau în considerare schimbările survenite în funcție de anotimp în cantitatea de viermi și riscul expunerii la noi infestări. Dar nevoile de deparazitare ale fiecărui cal sunt diferite în funcție de o serie de factori: condițiile climaterice, densitatea pășunatului, îndepărtarea fecalelor, deparazitările anterioare, starea de sănătate a calului, graviditate. Orice articol care susține că vă poate spune exact cum să vă deparazitați calul este probabil simplist, sau doar descrie strategia ce trebuie folosită în cel mai rău caz. Trebuie într-adevăr urmate un număr de principii de bază, dar aplicarea acestora depinde de dumneavoastră. Decît să vă bazați pe strategii, mai bine discutați cu veterinarul perioadele adecvate de deparazitare în funcție de împrejurări. De multe ori, pe termen lung, un consult la veterinar ar putea fi mai ieftin decît prețul deparazitantelor.

În concluzie: deparazitarea se face în funcție de circumstanțele individuale, în multe cazuri fiind necesară la intervale mai rare decît vă sfătuiesc unele articole și broșuri. La fiecare 3 sau 4 ani, încercați să modificați metodele utilizate. Decît să deparazitați calul la fiecare 6 săptămâni, mai bine testați cantitatea de ouă de viermi pentru a vedea dacă e necesar. Nu uitați că în cazul teniilor, mulți cai nu necesită un tratament atît de des, și mulți cai nu necesită tratament deloc! Faceți o analiză a sîngelui pentru a vedea dacă e nevoie de așa ceva. Noile cercetări la om indică faptul că un nivel scăzut de viermi e preferabil pentru calul dvs decît nici un vierme. Din cînd în cînd colica apare la mulți cai în ciuda respectării unui orar foarte riguros de deparazitare; este o trăsătură specifică a cailor. Rezistența la medicamentele disponibile acum se va instala treptat. Dacă respectați aceste principii de bază, puteți avea conștiința curată că faceți tot ce vă stă în

putință pentru a încetini dezvoltarea rezistenței la medicamente. Dacă în ciuda acestor precauții colica apare totuși, e foarte probabil să aibă o altă cauză.